

УКРАЇНСЬКІ ВЕЧОРНИЦІ

Виховний захід у 4-му класі

Л. О. Таран, спеціаліст вищої категорії, старший учитель, Новоолексіївська ЗОШ І–ІІІ ст. № 2, Генічеський р-н., Херсонська обл.

Зала святково прикрашена, на плакаті — епіграф свята:

Хай славиться рід наш, сім'я і родина,

Хай в злагоді буде вся Україна.

Звучить пісня, під неї учень читає вірш про Україну.

Сине небо очей, вуст огненна калина.

І святий ореол чистоти, як вінець —

Україно моя, моя рідна Вкраїно,

Богородице роду козацьких сердець.

Гомонить давнина у піснях журавлиних,

Десь копито ступа вороного коня —

Україно моя, моя рідна Вкраїно,

В балакучим цім світі ти для мене одна.

Свіжість юних лісів і гаїв солов'їних,

Мальовнича краса, вітру лагідний вальс —

Україно моя, моя рідна Вкраїно,

Божа мати землі, де родився Тарас.

Ти, мов сонце з небес, неповторна, єдина,

І незламна, як воля, ти нескорений птах —

Україно моя, моя рідна Вкраїно,

Вся в любистку та м'яті, чебреці, рушниках.

Пролітають роки, розлетілись хвилини.

Тільки ж небо очей все таке ж голубе —

Україно моя, моя рідна Вкраїно,

Я тобою живу і кохаю тебе.

1-й ведучий. Добрий вечір, шановна родино, любі друзі, дорогі гості!

Щиро вітаємо вас на нашому святі. Є в нашого народу чудові традиції — вечорниці.

Віддаючи шану минулому, беручи все найкраще у наше сьогодні, ми на вечорницях

відроджуємо усе найдорожче, що є в народі: його пісню, мову, історію.

Час вечорниць — це довгі вечори глибокої осені й зими. Збиралися у когось у хаті. Кожен брав із собою роботу. На вечорницях пряли, вишивали, мотали пряжу, чесали вовну,

перебирали горох і квасоллю, плели кошики й майстрували інші предмети хатнього вжитку.
На вечорницях співали й танцювали. А скільки тут можна було почути розповідей про чаклунів, відьом, русалок!

Виходять хлопець і дівчина з хлібом-сіллю на вишитому рушнику.

Хлопець

Добрий день вам, люди добрі!

Щиро просим до господи!

Раді вас у нас вітати,

Щастя і добра бажати!

Дівчина

Хлібом-сіллю вас вітаєм

І здоров'я вам бажаєм,

Під веселий рідний спів

Посилаєм вам уклін. *(Роблять уклін)*

2-й ведучий

Є край, де найкращі у світі пісні,

І цвітом чарує калина,

Де сонечко вперше всміхнулось мені,

Де дім мій — моя Україна.

Діти виконують пісню «Україночка».

1-й ведучий. В осінньо-зимовий період, коли молодь збиралася для розваг, вечорниці були одним із найвеселіших свят.

2-й ведучий

Ой, збиралися дівчата

Й хлопці, як годиться,

У зимовий довгий вечір

В хату до вдовиці.

1-й ведучий

Хлопці чоботи латали,

Ложки вирізали,

Шили коням нову збрую,

Дівчат розважали.

2-й ведучий

Та й дівчата не гуляли:

Рушники вишивали,

Мережили, шили, пряли,
Долю виглядали.

1-й ведучий

Варилися в печі
Вареники й галушки,
Смачно пахли на столі
З часником пампушки.

2-й ведучий

І лилася щира пісня
Про людську долю
Та про рідну Україну,
Про кохання й волю.

Звучить пісня «Черемшина».

1-й ведучий. Ось і вечір настав, незвичайний, гарний! Усіх запрошуємо в нашу оселю на українські вечорниці. Заходьте до хати!

Бо ж Великі вечорниці
Нам сьогодні Бог послав.
Хай же молодь веселиться
І радіє від забав.

2-й ведучий

Відійшли морози люті,
І зібрались ми укупі,
Від зірниці й до зірниці
Хай лунають вечорниці.

На околиці села, як мовиться в казці,
Жили веселий дід Степан і баба Параска.

На сцені за столом куняє дід Степан. Заходить баба Параска.

Параска. Оце втомилася, оббігала весь базар, сьогодні ж у нас вечорниці.

Усе закупила, буде чим гостей пригощати. Степане, чого це ти тут розлігся? Хіба ж так годиться, незабаром молодь на вечорниці прийде, а ти!?

Степан. Та хай приходить, тільки не торохти! Годі, годі вже, розкричалася!

Чути спів дівчат.

Параска. А славно співають. Я люблю пісні.

Степан. Поспати б оце, а вони співають!

Параска. А що вони ще б робили, коли б їм ще погуляти, як не на вечорницях? За будні наробилися ж.

Степан. То й розходились би спати! А так самі не сплять і другим не дають. (*Позіхає.*)

Стукіт у двері. Заходять дівчата.

1-ша дівчина. Доброго вам вечора, тітонько!

2-га дівчина. Будьте здорові!

3-тя дівчина. Зі святом вас!

Параска. Спасибі, дівчата! Будьте й ви здорові.

Ви заходьте в нашу хату превелику, пребагату.

Раді ми гостей стрічати.

1-ша дівчина. А чи можна завітати до вас на вечорниці?

Параска. Заходьте, ласкаво прошу!

Дівчата проходять, сідають на лаву і починають вишивати.

2-га дівчина

Гей на наших вечорницях

Хто сумний — розвеселиться.

Співи й танці, небилиці,

Гарні будуть вечорниці!

3-тя дівчина

Стрічайте пирогами

Смачними та масними,

Бо ми прийшли з піснями

Піснями голосними.

Дівчата виконують пісню «Ой на горі два дубки».

Степан. Ой, дівчата, мої ви голубоньки, заходьте, порадуйте мене старого.

4-та дівчина

Сядем, сядем, заспіваєм

Аж усе, що тільки знаєм.

Чи пристало нам сідати?

Ми прийшли потанцювати.

Танцюють «Гопак».

5-та дівчина. Тітонько, а навчить нас вареники варити.

Параска. А як же навчу! То ж слухайте та придивляйтеся, запам'ятовуйте та навчайтеся.

Станьте гарно в коло тісне

Та й замісем тісто прісне.

Додамо туди водиці,
Борошна — все як годиться.
А тепер тісто місіть,
Щоб було воно м'якеньке.
Всі по черзі підійдіть
І дорослі, і маленькі.
Як приправу в наше тісто
Додамо ще й гарну пісню.

Дівчата (по черзі)

1. Хай цвіте наш рідний край,

Гей, кінчай журиться!

Баяністе, дужче грай,

Будем веселиться!

2. Чом я не хазяйка,

Чом не господиня?

Сім днів хати не мела,

Печі не топила.

3. Ідуть люди з поля,

Ідучи, сміються,

Що у неї в подушках

Ворони несуться.

4. Не смійтеся, люди,

Якось воно буде.

Я ворону поскубу

Ще й перина буде.

5. Ой пустила мати

Та й на вечорниці,

А там хлопці чорноброві

Плетуть рукавиці.

6. Рукавички виплітали,

Весело співали,

А музики як заграли —

Ще й затанцювали.

4-та дівчина. Ми вже вимісили тісто. А що далі робити?

Параска

Розкатайте тоненько тісто,—

Бо й рік уже став тонким!

Склянкою кружальця тиснем

Зчепили, зробили зубчиків багато,

Бо ж їх їстимуть дівчата,

А за ними й парубки.

1-ша дівчина. А начинку з чого зробимо?

2-га дівчина. Може, з сиром або вишнями?

3-тя дівчина. Та ні, краще з сиром.

Параска. Нехай, дівчата, буде по-вашому. Ой, і смачні ж будуть варенички з сиром.

Поспішайте, дівчатонька, все приготувати,

Бо вже пора вечорниці всім нам починати.

Ось наліпим вареників біленьких, смачненьких,

Та й запросим до нас в гості хлопчиків гарненьких.

Щоб вони разом з нами дружно працювали,

Наші вечорниці піснею стрічали.

Звучить пісня «А мій милий вареничків хоче».

Параска (тримає казан з варениками)

От і варенички готові.

Ох і смачні вареники

Дівчата місили

І до нас на вечорниці

Хлопців запросили.

Чути стукіт у двері, заходять хлопці.

1-й хлопець. Агов, дівчата! Пустіть до хати!

1-ша дівчина. А хто там такий?

2-й хлопець. Пес рябий, баран круторогий, ведмідь клишоногий. Пустіть! Бо збилися з дороги.

Дівчата (сміючись). Ми як візьмемо рогаці, то поламаємо вам спини!

3-й хлопець. Пустіть ліпше, бо буде гірше!

2-га дівчина. А ви гарненько попросіть.

1-й хлопець. Дівчатоньки! Голуб'ятоньки! Та ми ж прийшли не битися, ми прийшли миритися, ще й гостинців вам принесли.

Дівчата. Тоді заходьте!

Хлопці заходять, обтрушують сніг.

Хлопці (вклоняються господині). Добрий вечір, господине!

Добрий вечір всім дівчатам!

1-й хлопець. Добрий вечір, щебетушки! Скільки вас тут!

2-й хлопець. А гарні ж які дівчата, мов писані!

3-й хлопець. А які тут рушники! То вже дівчата вишили. Такими рушниками здавна славиться Україна.

4-й хлопець. Рушник! Український рушник! Оздоблений квітами, зірками, птахами. Скільки він промовляє серцю кожного з нас.

1-ша дівчина. Хліб і рушник — одвічні людські символи. Хліб-сіль на вишитому рушникові — то висока ознака гостинності українського народу. Кожному, хто приходив із чистими помислами, підносили цю давню слав'янську святиню.

2-га дівчина. Український рушник! На них кладуть хліб-сіль, благословляють синів на службу в армії. Витри лице тими рушниками, що вишивала мати, і ніби нап'єшся цілющої води, яка надає тобі богатирської сили.

Звучить «Пісня про рушник».

Параска. Дівчата, а хто знає прислів'я про рушники?

Дівчата (по черзі)

1. Рушник на кілочку — хата у віночку.
2. У коморі сволок, на ньому рушників сорок.
3. Хата без рушників — родина без дітей.
4. Не лінуйся, дівонько, рушники вишивати — буде чим гостей пригощати.

Параска. Хлопці, а де ж ваш старший? Хочемо на нього подивитися і запитати про те, чи знає він свій устав.

Старший хлопець (виступає вперед)

Мене старшим всі обрали,

А устав у нас такий:

Щоб всі весело гуляли —

І дорослі, і малі,

Честь віддаймо господині,

Їй пошана і хвала!

Бо в це свято, що є нині,

Вона лад всьому дала!

Так діди наші гуляли,

Вчили нас й наші батьки,

Щоб дівчат не ображали,

Залицялись парубки.

Оце наш устав.

Параска. Ну що ж, гарного вибрали старшого! Веселі в нас будуть вечорниці. Хлопці, ану заспівайте веселої пісні.

Хлопці виконують пісню «Розпрягайте, хлопці, коні».

Старший хлопець

Поможи нам, святий Боже,

Вечорниці розпочать

Погуляти гарно, гоже,

Свою долю пострічать!

Роботящий наш народ,

Вміє він попрацювати,

А коли настане свято —

Любить і пожартувати!

Параска. Дивлюсь я на вас, діти, і такі ви всі гарні та до роботи охочі. І згадую, як розповідали мої бабуся і мама, що коли вони були ще молодими, також збиралися на вечорниці. Вони вишивали, пряли, дерли пір'я на подушки і обов'язково співали, бо без пісні немає діла. Пісня — душа народу, завжди з ним, — і в горі, і в радості! Сьогодні в нас вечорниці, то ж заспівайте жартівлової.

Хлопці й дівчата виконують жартівливу українську народну пісню.

➤ **Гра «Чи будеш щасливим?»**

1-й ведучий. Зараз побачимо, які наші дівчата й хлопці спритні. Дівчина дає свою обручку, а хлопець повинен дістати цю обручку без рук з тарілки з водою і носа не замочити. Якщо хлопець дістає обручку і носа не змоче — дівчина буде його, якщо ж ні — то дівчину в нього можуть украсти.

➤ **Гра для дівчат**

Хлопці виходять із в'язкою бубликів на мотузці. Дівчині потрібно відкусити бублик без рук.

1-й хлопець. Дівчата, а де ж ваші вареники? Коли ми їх їстимемо?

1-ша дівчина. Зараз дізнаєтеся, які ми господині!

Дівчина виносить вареники в макітрі й пригощає всіх гостей.

1-ша дівчина

Вас чекають у макітрі

Вареники дуже ситні,

Білолиці, непогані

Вареники у сметані.

2-га дівчина. Дівчата, а перевірмо, хто із хлопців сильніший? Хто швидше з'їсть тарілку вареників?

Параска. Ось ми трохи і розвеселились! А які ж вечорниці без загадок? Хлопці, загадайте дівчатам загадки.

Хлопці по черзі загадують загадки.

- У нашої бабусі

Сидить звір у кожусі,

Біля пічки гріється,

Без водички миється. (*Котик*)

- На городі в нас росте

Сонце ясне, золоте,

Жовте око, жовті вії,

Та чомусь воно не гріє. (*Соняшник*)

- Із неба диво золоте

І світить нам, і гріє,

Ніщо без нього не росте.

І всяк йому радіє.

Радієш ти, радію я,

Радіють луки, поле, гай,

Радіє з краю в край земля,

А що за диво відгадай. (*Сонце*)

- Стоїть півень над водою

З червоною бородою,—

Хто не йде,

За бороду щипне. (*Калина*)

- Летіла птиця по синьому небу,

Розпустила крила

І сонце закрила. (*Хмара*)

- У лісі родилася,

В майстерні робилася,

А в руках плаче. (*Скрипка*)

Музична композиція на скрипці «Ой є в лісі калина».

Степан. А пам'ятаєш, Параско, як були ми молоді, ото зберуться дівчата, хлопці на перелазі й почнуть змагатися, яка вулиця більше пісень знає.

Параска. Та й наша молодь знає чимало пісень!

Хлопці виконують пісню «Маруся».

Якби мені сивий кінь,
Я діток не маю,
Поїхав би за Дунай,
Там дівчину маю.

Приспів:

А я все дивлюся, де моя Маруся,
А я все дивлюся, де ж ти моя Маруся.
Приїхав я за Дунай,
На горбочку хата,
Стара баба, старий дід
Ще й дівка горбата.

Приспів.

Запросили мене в хату,
Дали мені їсти,
Поставили бараболю
Нелущину їсти.

Приспів.

А я тую бараболю
На столі катаю,
На полиці паляниці
Я на їх моргаю.

Приспів.

Погасили каганець,
Полягали спати.
Я за тії паляниці —
Гайда драла з хати.

Приспів.

Як тікав я через тин
Та й через городи,
Заплутався в кабачинні,
Наробивши шкоди.

Приспів.

Дівчата у відповідь виконують пісню «Несе Галя воду».

1-й хлопець. Що ж, час і честь знати! Спасибі вам, діду Степане і бабо Параско, за вечорниці!

Степан. Дякуємо вам, дівчата і хлопці, що не забули діда Степана і бабу Параску, що звеселили нашу хату піснею, танцями та веселими жартами. А ми були раді вас пригощати, чим хата багата.

1-ша дівчина. Хай ваша хата буде багата хлібом і сіллям, великим добром і добрим здоров'ям, піснею і злагодою.

2-й хлопець

І ще всім бажаєм, щоб ви не старіли,

Щоб серцем й душею були молоді!

До рідного краю любов'ю горіли

І користь приносили рідній землі!

2-га дівчина. Ось і добігло до кінця наше свято, наші вечорниці.

3-й хлопець. Нехай з вами завжди буде народна пісня; нехай збереже вона тепло наших сердець, нехай робить усіх душевнішими, красивішими у своїх почуттях, підносить нашу національну і людську гідність.

Звучить пісня «І в нас, і у вас хай буде все гаразд».

УКРАЇНСЬКІ ВЕЧОРНИЦІ

Хліб і рушник – одвічні людські СИМВОЛИ.

1. Рушник на кілочку – хата у віночку.

2. У коморі сволок, на ньому рушників сорок.

3. Хата без рушників – родина без дітей.

4. Не лінуйся, дівонько, рушники вишивати – буде чим гостей пригощати.

У нашій бабусі

Сидить у кожусі,

Котик
тріється,

Еще миється.

На го... с росте

С... лоте,

Жос... вії,

Та чому... не гріє.

Соняшник

Із неба диво золоте
І світить нам, і гріє,
Ніщо без нього не росте.
І всім нам радіє.
Радіє з нами і ти, і я,
Радіють луки, поле, тай,
Радіє з краю в край земля,
А що за диво відгадай.
Сонце

Стоїть півень над водою

Стоїть над водою,—

але не йде,

бо воду щипне.

Калина

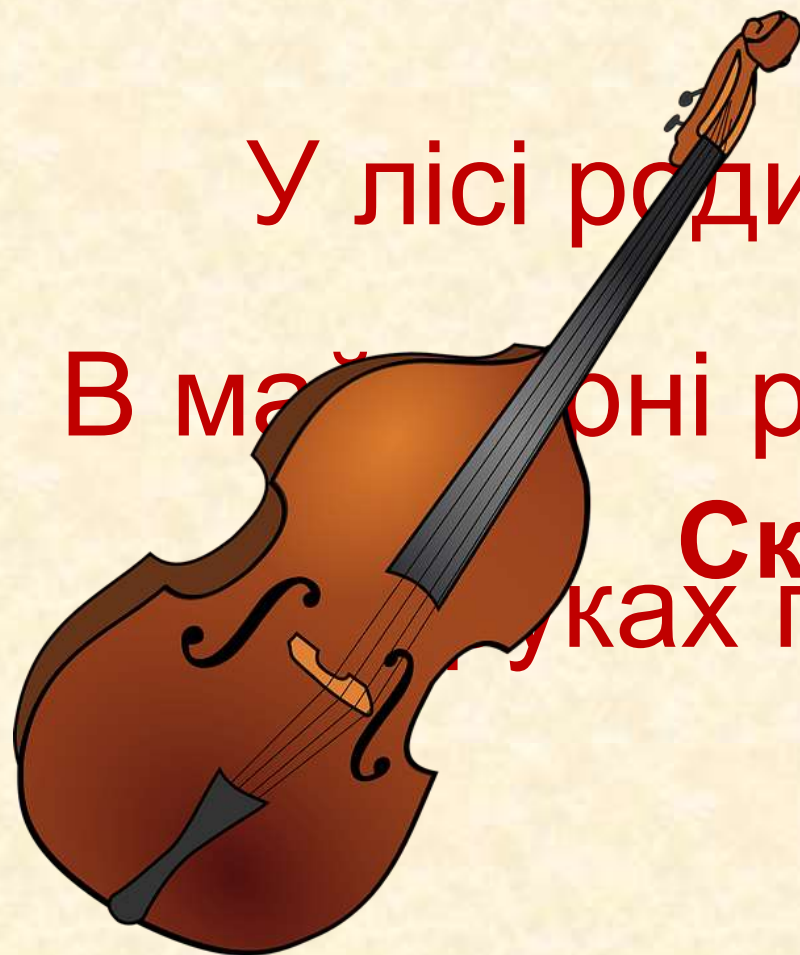

Летіла хмара синьому небу,

Хмара
закрила

і сонце.

У лісі родилася,
В маючій оні робилася,
Скрипка
у руках плаче.

Презентацію створено за допомогою
комп'ютерної програми ВГ «Основа»
«Електронний конструктор уроку»

ТОВ «Видавнича група "Основа"», 2016

Джерела:

Науково-методичний журнал «Початкове
навчання та виховання». – . № 29 (321) – 2012.

